

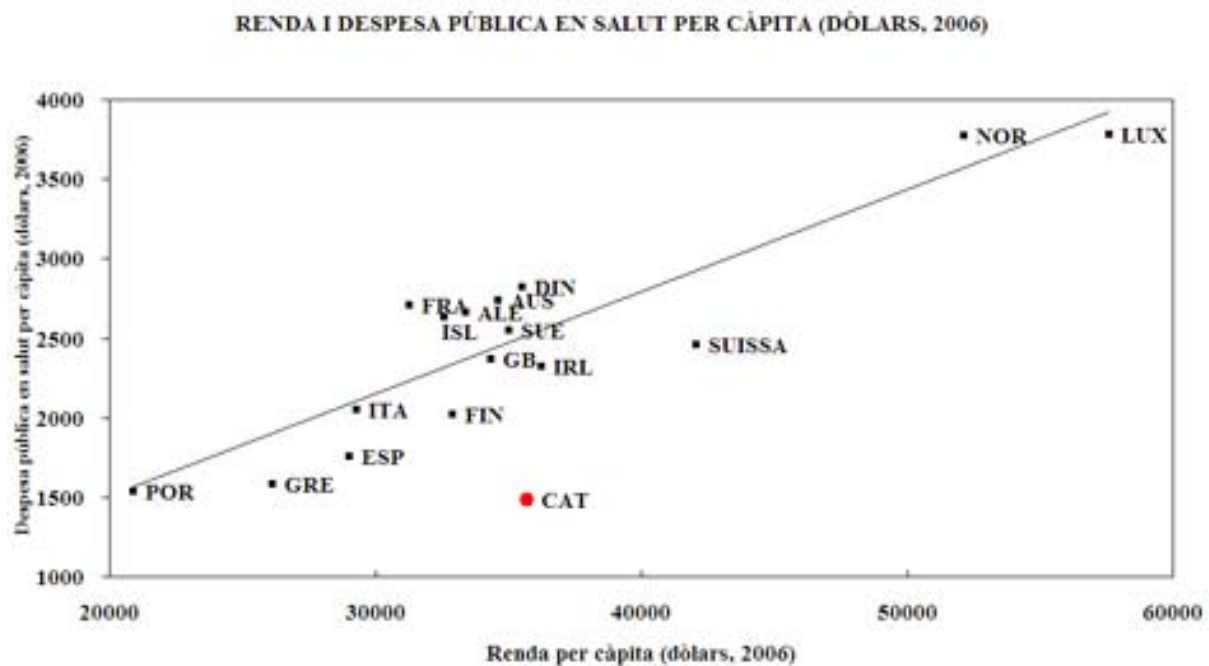
05/10/2009

Penjant d'un fil

LA BALANÇA FISCAL SANITÀRIA

"O el sistema sanitari català és d'una eficiència extraordinària o algú està prenent el pèl als catalans"

Carles Boix

Malgrat l'opacitat informativa de l'Estat central i malgrat les disputes de caràcter metodològic que envolten el seu càlcul, tots sabem que les balances fiscals amb Espanya són francament desfavorables per a Catalunya. Ara bé, aquesta obsessió, d'altra banda natural, amb les dades més globals o macroeconòmiques ha acabat per desviar la nostra atenció d'un fet clau que produeix l'ofec fiscal a què està sotmès el país: l'impacte directíssim que, més enllà de la inversió general en trens, autopistes i aeroports, té aquesta manca de recursos sobre els pressupostos familiars.

És hora, doncs, de començar a parlar de l'aspecte més directe, microeconòmic o individual de la situació de Catalunya. Avui els proposo de fer-ho mirant la situació de cada català en matèria sanitària.

El gràfic que acompanya l'article mostra la relació existent entre la renda personal (eix horitzontal) i la despesa pública en sanitat per persona (eix vertical) als països d'Europa occidental l'any 2006. **Les dades, expressades en dòlars de 2006, han estat ajustades per capacitat de compra (per als lectors-economistes, vénen expressades en termes de PPPs) i provenen de l'OCDE.**

El primer fet evident al gràfic és que la despesa sanitària està fortament relacionada amb la renda per càpita del país. A Luxemburg, amb una renda tres vegades més gran que la de Portugal, la despesa pública en sanitat és dues vegades i mitja superior a la portuguesa. La línia del gràfic resumeix la quantitat de despesa per persona que cal esperar aproximadament segons la renda del país. (No em detindré aquí a considerar les raons d'aquesta correlació entre despesa i nivell de vida o desenvolupament. Potser la gent que disposa de més renda consumeix més en sanitat. O potser el grau de desenvolupament incrementa les expectatives de vida i això augmenta la despesa sanitària: sabem, per exemple, que, almenys als Estats Units, aproximadament la meitat de despesa en salut d'una persona es produeix en el seu darrer any de vida.)

El segon fet, absolutament xocant, que revela el gràfic és la posició excepcional de Catalunya – l'únic país que es desvia, i de molt, de la relació renda-despesa que impera a Europa. **La despesa pública catalana per càpita, tret de la Conselleria de Salut i degudament ajustada per poder adquisitiu**, no arribava als 1.500 dòlars (uns 1.000 euros) l'any 2006. Tenint en compte la correlació del gràfic, però, la despesa pública en sanitat hauria de ser de 2.500 dòlars a Catalunya – dos terços més alta que l'actual. Afegim que aquest fet no és una cosa esporàdica sinó clarament sistemàtica: un informe fet no fa gaire pel professor Guillem López-Casasnovas mostra el mateix resultat fent servir dades de l'any 2002.

Davant d'aquest desequilibri entre renda i despesa, només se m'acudeixen dues explicacions. O el sistema sanitari català és d'una eficiència extraordinària o algú està prenent el pèl als catalans.

Jo m'inclino per la segona opció per tres raons. Una, no conec cap informe de l'OCDE lloant la sanitat catalana i no hi ha cap equip enviat en missió especial pel president Obama a inspeccionar in situ aquest nou misteri del país anomenat Barcelona-Catalunya. Dos, la despesa sanitària mitjana a Espanya (inclosa Catalunya) és superior a la catalana (tot i que la renda per càpita és un 20 per cent inferior).

I, tres, un 25 per cent dels catalans compren assegurança mèdica privada. Això vol dir que, atesa la quantitat de diners, no gaire generosa per estàndards internacionals, que l'administració pública gasta en sanitat a Catalunya, la població que pot vota amb els peus i se'n va a buscar més serveis fora del sistema públic. Aquesta fuga de pacients té, evidentment, les seves virtuts. Descarrega el sistema sanitari públic català de feina. A més a més allibera més diners de l'erari públic per compartir-los solidàriament amb la resta de l'Estat. Qui deia que tenir un sector privat sanitari important era equivalent a un acte d'egoisme suprem? Devia de ser algun d'aquests senyors anti-tot tan divertits que corren per la web...

Les mancances públiques deuen ser importants perquè la despesa privada en sanitat a Catalunya és, per persona, entre un 15 i un 20 per cent superior a la despesa privada mitjana a Espanya. Ara

bé, fins i tot amb aquesta major despesa privada a Catalunya, la despesa total en sanitat (pública i privada) per persona a Espanya continua superant la catalana. En altres paraules, després de pagar impostos a l'Estat i després de gastar-se un bocí de la renda personal en una prima d'assegurança privada, el català mig surt més econòmic que l'espanyolet mig i, per suposat, molt més que el nòrdic o el britànic estàndard. Qui es queixava que els catalans havien perdut aquella frugalitat llegendària que va servir per fer la revolució industrial ara fa cent cinquanta anys?

Mirem-nos el gràfic un altre cop i preguntem-nos per acabar: Algú creu que tot això és normal? Pot sorprendre que, segons notícies aparegudes no fa gaire als mitjans catalans, només a la primera meitat de l'any 2007 van marxar de Catalunya 300 metges catalans cap al Regne Unit, Estats Units i Canadà, és a dir, 2 cada dia? I a algú, llevat del turista o del pollet exiliat que passa l'estiu a Catalunya, li pot estranyar que la qualitat de certs metges del sistema públic sigui variable o francament depriment?